ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

78-Ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ, ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ, АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ

І ТОМ

15 – 22 травня 2026 року
Полтава

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

78-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету

ТОМ І

15 травня – 22 травня 2026 р.

Полтава 2026

УДК 658.338

Т.С Одарюк., ст. викладач
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПРИНЦИПИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ

Територіальні громади відіграють головну роль у процесі відбудови країни, від них в значній мірі буде залежати, наскільки швидко Україна оговтається від потрясінь війни. Військові дії завдали серйозних руйнувань інфраструктурі, економіці та соціальній сфері, тому необхідно розробити комплексний підхід до відновлення громад, який дозволить не лише відновити зруйноване, а й створити нові можливості для розвитку та забезпечення сталого майбутнього. Важливою проблемою є виявлення конкретних потреб кожної громади та визначення стратегічних напрямків відновлення, адже громади по-різному постраждали від війни: різні масштаби руйнування інфраструктури та житла, дефіцит людських ресурсів. У наукових та публіцистичних дослідженнях з теми повоєнної відбудови України вивчають різні аспекти цієї проблеми. Зокрема, науковці досліджують генезис повноваження органів місцевого самоврядування в Україні, виявлення переваг та недоліків децентралізації, оцінюють сучасний стан громад, вивчають можливості для території в умовах війни та шляхи взаємодії бізнесу та територій громад Дослідники обґрунтовують особливості відновлення окремих регіонів. Відзначено, що програма такого відновлення потребує врахування не тільки економічного вектору, але й соціального і екологічного [1].Однак питання повоєнного відновлення України та територіальних громад зокрема ще не набули достатнього рівня розвитку. Гіпотеза: повоєнна відбудова територіальних громад в Україні потребує комплексного підходу. для цього необхідно: визначити стратегічні орієнтири розвитку територіальних громад, зокрема в контексті повоєнного відновлення; розробити алгоритм програми комплексного відновлення територіальних громад, який сформує основу для їх довгострокового сталого розвитку. Територіальні громади в умовах війни стикаються з безпрецедентними викликами, пов’язаними зі знищенням інфраструктури, дефіцитом людських ресурсів, створенням необхідних умов для ВПО, військовослужбовців, мешканців вразливих категорій. Кожна громада має свій унікальний досвід, залежно від того, де вона знаходиться: в тилових регіонах чи в прифронтових зонах; який її розмір та фінансова спроможність, наскільки фахове місцеве самоврядування та згуртоване місцеве населення. Це також підтверджується дослідженням, в якому зазначається, що органи місцевого самоврядування з мешканцями громад від початку війни проявили

надзвичайну стійкість та життєздатність на основі мобілізації зусиль, взаємодопомоги та кооперації [2].Стійкість громади залежить не лише від наявності матеріальних ресурсів, а в значній мірі від залученості місцевих мешканців, їх готовність брати участь у вирішенні проблем громади, виявляти ініціативу та взаємодіяти з місцевою владою. Одним з основних завдань повоєнної відбудови є запровадження стратегічних заходів, які дозволять зменшити соціально-економічні наслідки війни для територіальних громад, до яких належать: відновлення інфраструктури: ремонт та реконструкція житлових будинків, доріг, лікарень, шкіл та інших об'єктів соціальної інфраструктури. поновлення економічної діяльності: підтримка місцевих підприємств, створення нових робочих місць, розвиток малого та середнього бізнесу. Психологічна та соціальна підтримка населення: допомога мешканцям, які пережили війну, зокрема медична допомога, психологічна реабілітація та підтримка ветеранів. відновлення системи управління: реформа органів місцевої влади та залучення громади до процесу прийняття рішень; екологічне відновлення: очищення води, відновлення зелених зон, рекультивація земель тощо. Алгоритм програми комплексного відновлення складається з чотирьох основних етапів, де насамперед здійснюється підготовча робота і оцінюється стан території, тобто визначається рівень руйнувань і потреб в кожній конкретній громаді. Громади демонструють високу стійкість і адаптивність, що підтверджується їхньою здатністю швидко мобілізовувати ресурси та реагувати на виклики. Основні аспекти комплексного відновлення територіальних громад охоплюють кілька ключових напрямів. Економічне відновлення включає створення робочих місць, підтримку малого та середнього бізнесу, а також реконструкцію критичної інфраструктури. Соціальний аспект передбачає забезпечення доступу до освіти, медицини та соціального захисту. Інфраструктурне відновлення спрямоване на ремонт і будівництво житла, доріг, комунікацій та інших важливих об'єктів. Екологічний напрям передбачає рекультивацію земель, очищення води та відновлення зелених зон. Реалізація цих стратегічних пріоритетів здійснюється через розробку плану розвитку громади, що враховує визначені напрями, підготовку відповідних проєктів і залучення фінансування з державних програм, міжнародних фондів чи приватного сектора.

Література:

1. Танклевська Н. Основна проблематика післявоєнного відновлення економіки Херсонщини. Таврійський науковий вісник. Сер. Економіка, 2023. (16), 200–205. https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.26

2. Красилюк В. Ф. Можливі сценарії розвитку територіальних громад в післявоєнний період. Політичне життя. 2024. Вип. 4.